

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

PELLINGIN SAARISTOALUEEN MATKAILUN KEHITTÄMINEN

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun ala
Matkailun koulutusohjelma
Elämysmatkailu
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Minna Lönnroth

Lahden ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma

LÖNNROTH, MINNA:

Pellingin saaristoalueen matkailun
kehittäminen
Verkostoituminen

Elämyspalvelujen tuottajan opinnäytetyö, 39 sivua, 5 liitesivua

Kevät 2013

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön aiheena on Pellingin saaristoalueen matkailun kehittäminen ja alueen yritysten verkostoituminen. Tutkimusongelmana on selvittää, millaista yhteistyö on jo olemassa olevien yritysten kesken ja millaisia kehittämisideoita yrityksillä on Pellingin saaristoalueelle. Toimeksiantajani on Porvoon kaupungin matkailutoimisto.

Työhöni olen sisällyttänyt kuvauksen saaristoalueesta ja sen historiasta. Tavoitteeni on tämän kuvauksen avulla saada lukija ymmärtämään alueen vetovoimaisuus, sekä selvittämään lukijalle saaristokulttuuria.

Tutkimusmenetelmäni on laadullinen tutkimus. Haastattelin yrittäjät erikseen heidän kodeissaan tai yrityksissään. Haastatteluaineiston keruu tapahtui tammikuussa 2013. Haastatteluun osallistui alueen 9 matkailualan yrittäjää.

Tutkimuksessa selvisi, että alueella on kesäisin suuri vetovoima matkailijoille. Yrittäjät pitävät alueelle lisääntyvää matkailua positiivisena tekijänä, kunhan se on hallittua ja järjestettyä. Tällä hetkellä alueen yrittäjillä ei ole järjestäytyneitä yhteistyömuotoa, joka auttaisi järjestäytyneen matkailun kehittämiseen.

Matkailijoita olisi tulossa alueelle enemmänkin mutta alueelta puuttuu esimerkiksi majoitusmahdollisuuksia.

Asiasanat: saaristo, luontomatkailu, verkostoituminen

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
1.1	Saaristoalueiden rajaukset	4
1.2	Porvoon kaupungin esittely	5
2	PELLINGIN SAARISTOALUEEN ESITTELY	7
2.1	Historiaa ja nähtävyyksiä Pellingin saaristoalueella	7
2.2	Pellingin saaristot ja saariston kesäasukkaat	8
2.3	Pellingin saaristoalueen matkailupalvelut ja tapahtumat	11
3	MATKAILUELINKEINO PELLINGISSÄ	14
3.1	Luontomatkailu saaristoalueella	15
3.2	Kulttuuri- ja perinnematkailu saaristoalueella	16
4	YRITTÄJIEN YHTEISTYÖMUODOT	18
4.1	Yrittäjien yhteistyön kehittäminen ja kehittämisen esteitä	18
4.2	Yhteistyön toteuttaminen	18
4.3	Yrittäjien yhteistyön rahoittaminen	19
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	21
5.1	Tutkimusmenetelmän valinta	21
5.2	Haastatteluteemat	22
5.3	Haastattelun kulku	23
6	TUTKIMUSTULOKSET	25
6.1	Yrittäjien taustatiedot	25
6.2	Yhteistyö yrittäjien kesken	26
6.3	Matkailualueena Pellinki	27
6.4	Pellingin matkailualueen aktiviteetit ja alueen markkinointi	29
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	33
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Tässä työssä toimeksiantajani on Porvoon kaupungin matkailutoimisto. Porvoon kaupungin kehittämis- ja elikeino-ohjelman matkailustrategiassa painotetaan palvelujen kehittämiseen. Erityisesti painotuksen kohteena ovat kulttuuri ja tapahtumapalvelut sekä saaristomatkailupalvelujen kehittäminen. Kaupunki pyrkii kehittämään yhteismarkkinointia matkailuyrittäjien kesken entistä aktiivisemmaksi. Saaristolaki ja Porvoon kaupungin strategia antavat perusteet tutkimukselleni. (Itä-Uudenmaan liitto 2006.)

Valtion säätämä Saaristolaki (494/81, 1138/93) on tullut voimaan vuonna 1981. Laki velvoittaa valtion ja kunnat kehittämään ja ylläpitämään saaristossa elinkeinomahdollisuuksia, liikenneyhteyksiä, palveluja sekä toimimaan ympäristön turvaamisen puolesta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012.)

Porvoon kaupunki on tehnyt päätöksen Pellingin saariston osayleiskaavoituksesta. Osayleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, jonka tarkoituksena on maankäytön yleissuunnitelmallinen ohjaaminen, sekä erilaisten toimintojen yhteensovittaminen. Kaavoituksessa osoitetaan alueet mm. loma-asutukselle, vakituiselle asutukselle, elinkeinotoiminnoille, palveluille, virkistykselle sekä rakennetun ympäristön että luonnonympäristön suojelulle ja liikenteelle. Porvoon kaupunki on teettänyt Ramboll Finland Oy:llä Pellingin maanomistajille kyselyn, (kevät 2008) jossa selvitettiin maanomistajien tulevaisuuden toiveita, sekä tämänhetkistä mautilojen käyttöä. Yhteenvedo auttoi minua hahmottamaan mitä nykyiset maanomistajat toivovat alueella tapahtuvan tulevaisuudessa ja miten Pellingin saaristoaluetta voisi kehittää. (Pellingin osayleiskaava 2008.)

Matkailuelinkeinosta ohjelmalvelujen kehittäminen Pelingissä sekä Tirmon rannikolla on aina kiinnostanut minua. Vietän itse kesälomani tutkimusalueella ja olen täten päässyt tutustumaan alueen yrittäjiin ja asukkaisiin. Verkostoitumisen kehittäminen olisi tarpeen yrittäjien kesken. Tämän työn tarkoituksena on selvittää, mitkä ovat nykyiset jo alueella olevat yritysten yhteistyömuodot ja onko yrittäjillä tutkimusalueen matkailunkehittämiseen edistäviä ideoita.

Tutkimuksen tulokset auttaisivat tulevaisuudessa jo alueella olevia yrittäjiä sekä mahdollisesti uusia yrittäjiä.

1.1 Saaristoalueiden rajaukset

Saaristoalue käsitteenä, saaristoon kuuluvat merialueen ja sisävesistöjen saaret, joihin ei ole kiinteää tieyhteyttä, sekä muut saaret ja mantereen alueet, jotka ovat muutoin olosuhteiltaan saaristoon verrattavissa. (Jauhiainen Niemenmaa 2006, 184.)

Porvoossa on paljon eri saaristoalueita. Suurimmat saaristoalueet ovat Emäsalo, Vessöö ja Pellinki. Rajasin tutkimusalueeksi Pellingin saaristoalueen ja Tirmon rannikkoalueen. Pellingin saaristoalue on Porvoon saaristoista tapahtumarikkain alue ja se, että tunnen alueen ja sen asukkaita, vaikuttivat rajaukseeni.

Pellingissä asuu n. 270 asukasta ympäri vuoden. Kesäkaudella määrä kasvaa n. 3000 asukkaaseen. Pellingin saarella toimii erilaisia pk-yrittäjiä veneenrakentajista kalastajiin. Matkailuelinkeinon kehittäminen ja uusien yritysten luominen tulee tapahtua motivoiden ja paikallisväestö huomioon ottaen. Tämä on yksi syy miksi halusin tehdä haastattelun juuri paikallisille asukkaille ja sen yrittäjille. (Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma 2012,20.)

Yrittäjiä on tutkimusalueella yhteensä 21, joista minun tutkimukseeni osallistui 9. Yksi yrityksistä sijaitsee Porvoossa. Valitsin nämä yrittäjät koska ne toimivat matkailualalla ja tarkoitukseni on kehittää alueen matkailua sekä siihen liittyvien yritysten yhteistyötä. Tutkimukseen osallistuvien yrittäjien matkailuun liittyviä elinkeinoja olivat elintarvike (kalastajat ja kauppiaat), ravitsemis (kahvilanpitäjä ja tilausravintola sekä ravintolayrittäjä), majoitus (seurakunnan leirikeskus sekä caravan leirintäalueen pitäjä ja mökkivuokraajia) ja Itä-Uudenmaan kehitysyhtiö. (Virkkunen 2010,17.)

Muut yrittäjät, aktiivisesti toimivat yhteisöt sekä kesäasukkaat rajasin tutkimuksestani pois, koska he eivät suoranaisesti liittyneet matkailualaan ja otanta olisi ollut liian monimuotoinen.

1.2 Porvoon kaupungin esittely

Porvoo on saanut nimensä ruotsinkielisestä nimestä Borgå. Porvoossa asuu 48 700 asukasta ja suomenkielisiä on 65 %, ruotsinkielisiä 32 % ja muita kieliä puhuvia 3 %. Porvoo kuuluu Itä-Uudenmaan maakunta alueeseen ja sen rajanaapurit ovat Loviisa, Myrskylä, Askola ja Sipoo.(Porvoo 2012.)

Porvoo on tehnyt hyvää saaristoon liittyvää kehitysyhteistyötä Loviisan ja Sipoon kunnan kanssa. Yhteistyön tuloksena on syntynyt Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma. Ohjelman tarkoituksena on toimia työkaluna kuntien virkamiehille ja päätöksen tekijöille. Saaristo-ohjelman päätarkoituksena on lisätä saaristoalueiden kehittämisen läpinäkyvyyttä ja alueen asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa toiminta-alueen kehittämiseen. Saaristo-ohjelma antaa myös tukea alueiden kaikille yrittäjille yhteistyön kehittämiseen. Saaristo-ohjelma toteutetaan tulevaisuudessa 2016 mennessä erilaisilla hankkeilla. Ohjelman toteutuksen myötä erilaisten matkailijoiden on helpompi saada kokonaiskuva laajemmasta saaristo-alueesta ja niiden palveluista. (Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma 2012,20.)

Porvoo on matkailijoiden suosiossa erityisesti kesäisin. Matkailijoita saapuu kaupunkiin pääkaupungin läheisyyden vuoksi joko maanteitse tai vesitse. Veneilijät voivat rantautua Porvoon keskustan vierasvenesatamaan. Vierassatamia sijaitsee myös Tirmossa, Hamarissa ja Pellingissä. Porvoo soveltuu niin perhelomakohteeksi kuin kulttuuripalveluista ja tunnelmallisuudesta nauttivien tutustumiskohteeksi. Porvoon matkailuvaltti on vanhakaupunki, jossa sijaitsee kuuluisa Tuomiokirkko ja vanhat suola-aitat. Porvoo on myös luontoa ja liikuntaa, voit kävellä raikkaassa merituulella, käydä kiikaroimassa lintuja keskustan lähellä sijaitsevilla lintutorneilla tai lähteä saaristoon elämysmatkalle. Ohessa kuva Pellingin tarkemmasta sijainnista.

Kuva 1. Pellingin sijainti (www.pellinge.fi. [viitattu 31.10.2012])

2 PELLINGIN SAARISTOALUEEN ESITTELY

Pellinki ja Tirmo sijaitsevat Suomenlahdessa, joka on rantaviivaltaan rosoinen ja mutkitteleva. Jääkauden aikaansaannosten johdosta sinne on muodostunut paljon niemiä ja lahtia. Pellinki sijaitsee ulkosaaristossa ja siihen kuuluu kuusi suurempaa saarta ja lukuisia pienempiä saaria. Pellinki on kimaltelevaa merta, luonnonkauniita saaria, karuja kallioita. Saaristoalue sijaitsee Helsingistä n. 90 km päästä itäänpäin. Pellingissä toimii saaristo- ja kyläyhteisö, joka pyrkii tarjoamaan erilaisia palveluita ja tapahtumia asukkailleen ja satunnaisille matkailijoille. Tirmo on mantereen puolella sijaitseva rantaviiva alue, jossa on vierasvenelaitureita ja saaristokeskus. (Virkkunen 2010.)

2.1 Historiaa ja nähtävyyksiä Pellingin saaristoalueella

Saaristoisuus ja vesistöisyys ovat olleet kautta aikojen Suomen historiaa. Nämä ovat aiheuttaneet talouselämälle, sekä valtiolle että eri kunnille, lisämenoja. Täytyy kuitenkin muistaa, että saaristot ovat myös Suomen ainutlaatuinen vahvuus. Merialueemme, siihen kuuluvat saaremme ja rantaviivamme ovat myönteisiä aluekehitystekijöitä maailmassa, jossa eletään kasvavassa määrin elämysten tuotannossa. (Kuusisto, 2007.)

Varhaisin tieto Pellingistä on vuonna 1411 kirjoitettu kirje. Kirjeen on kirjoittanut Ruotsin kuningas Kaarle. Kirje oli suunnattu Viipurin linnan komentajalle. Pellingin pääsaariin ensimmäiset asukkaat saapuivat vuonna 1000- ja 1250 lukujen välillä (Pellinge 2012.)

Pellingin saaret ovat olleet asuttuja jo 1500-luvulta lähtien. Pellinki jaetaan kolmeen kylään; VähäPELLINGIN, SÖDERBYYN ja ÖSTERBYYN kylään. Elinkeinoina Pellingissä on toiminut luotsitoiminta, joka lakkautettiin 1965. Luotsitoiminta onkin kalastuksen, maanviljelyn ja veneenrakennuksen ohella ollut merkittävä työnantaja. Pellinki on myös ollut sotatoimien näyttämönä lähinnä Isovihan (1714–1721) ja Suomen sisällisodan (1917–1918) aikaan. Sisällisodassa kaatuneille on VähäPELLINGISSÄ muistokivi. (Virkkunen 2012.)

Pellingin Glosholmen saaren eteläisellä niemellä on Glosholmin majakka, joka on rajavartion omistuksessa. Entinen majakka on rakennettu vuonna 1832 valomajakaksi. Se toimi meriliikenteen ohjauslaitteena vuosina 1835 – 1863. Majakasta on saarella jäljellä vain kivijalka, koska muu osa räjäytettiin vuonna 1940. Kirjailija Tove Jansson on käyttänyt majakkatornia Muumitalonsa esikuvana. Ohessa valokuva saarssa olevasta majakasta. (Glosholmin majakka 2012.)

Kansainvälisesti Suomen paikalliskulttuuriin suuntautuneen matkailun perustana on vielä vahvasti Ruotsin ja Venäjän vaikutus. Kansainvälisiä asiakkaita Suomen kulttuuri kiinnostaa välillisesti osana Ruotsin ja Venäjän kulttuuria. Ruotsin ja Venäjän matkailualan ammattilaisten kanssa täytyisikin tehdä paljon yhteistyötä. Näiden maiden matkailijoille markkinoiminen kannattaa, koska oman maan kulttuurin alkuperäishistoria kiinnostaa osaa matkailijoita. Pellingissä sekä Tirmossa saa myös hyvää palvelua Ruotsin kielellä, mikä edesauttaisi pohjoismaihin suuntautuvaa markkinointia. (Levälahti 2001, 48.)

KUVA 1. Glosholm majakka (www.archipelago.[viitattu: 1.11.2012])

2.2 Pellingin saaristot ja saariston kesäasukkaat

Itä-Uudellamaalla on paljon järvi- sekä merialaa. Sisäasiainministeriön tutkimuksen mukaan vesipinta-alaa on yhteensä 2 816 km². Rantaviivaa on 3 538 kilometriä. Eniten saaria on Porvoolla (704 kpl), Pernajalla (530 kpl), Sipooalla (231 kpl), Ruotsinpyhtäällä (198 kpl) ja vähiten Loviisalla (89 kpl). Merialueen suurimmat saaret ovat Vessölandet, Emäsalo, Sarvsalö, Vahterpää ja Pellinki.

Pysyvästi asuttuja saaria ilman kiinteää tieyhteyttä on 26 kpl. (Sisäministeriö 6/2005, 41.) Alueelle tehdyn uuden kaavoitussuunnitelman mukaan kesämökkien muuttaminen ympärivuotisiksi asunnoiksi on tulevaisuudessa helpompaa ja uusien rakennuslupien myöntäminen jo alueella asuville asukkaille on tullut järkipäisemmäksi. Näitä muutoksia on kirjattu suuntaa antaviksi saaristoasiain neuvottelukunnan valtakunnallisessa saaristopoliittisessa toimenpideohjelmassa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012 – 2013, 7)

Rantojen suunnittelulla on varmistettu, että yleiseen virkistyskäyttöön suunnattuja rantoja säilytetään tarkoituksen mukaisesti ja näin tuetaan matkailun kasvua. Pellingin saariston edustalla sijaitsee osittain Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistama Norra Sandö. Siellä sijaitsee pitkä hiekkaranta ja kaksi grillauspistettä. Saari onkin kesäisin suosittu ajanviettopaikka veneilijöiden kesken. Toinen virkistysalue, jonka yhdistys omistaa on Brokholmen, jossa on kolme erikokoista saarta. Suurin saariryhmä on tarkoitettu virkistyskäyttöön. (Uudenmaan virkistysalueyhdistys 2009.)

Valtion omistamia alueita on metsähallituksella sekä rajavartioasemalla. Valtion luonnonsuojelu- ja virkistyskäyttöön suunnatut alueet tarjoavat erilaisia elämyksiä ulkoiluympäristössä. Pelligissä metsähallituksen omistuksessa on Söderskärin ja Långörenin saaret, jotka kuuluvat Natura 2000- alueeseen. Näille alueille metsähallitus tulee lähiaikoina tekemään hoito- ja käyttösuunnitelman. Suunnitelmassa kartoitetaan saarten rakennukset ja ratkaistaan niiden tuleva käyttö. (Saloniemi, H. 2009).

Ympärivuotisen asumisen kasvaessa alueen yrittäjien asiakasmäärät kasvavat ja julkiset palvelut paranevat. Saaristoalue saa lisää elinvoimaa ja kehittyy siten myös matkailijoille parempaa palvelua antavaksi. (Borgin 2002) mukaan, myönteiset sosiaaliset kanssakäymiset näkyvät uusina tilaisuuksina ja mahdollisuuksina pienyrittäjille. Elinkeinojen tuloina se näkyy paikallisille, vakituisesti asuville asukkaille. Matkailun lisääntymisen myötä ravitsemisliikkeiden taso, liikenneyhteyksien paraneminen sekä uusien liikunta- ja urheilumahdollisuuksien hyödyntäminen myös paikallisväestön keskuudessa lisääntyy. Nämä kaikki edellä mainitut seikat kannustavat myös paikallisia

yrittäjiä ja asukkaita yhteistyöhön keskenään ja järjestämään esimerkiksi erilaisia tapahtumia.

Vuosien saatossa Pelligin saarien väliin on rakennettu neljä siltaa. Tieyhteydet sekä kulkuyhteydet mantereelle ovat parantuneet ja nopeutuneet. Tieyhteyksien parantuminen on Saaristoasiain neuvottelukunnan mukaan tuonut väestökehitystä saaristoon enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Saaristojen osa-aikaisten asukkaiden määrä on kasvanut vakinaisen väestön vähenemistä enemmän. Tähän vaikuttavat sekä tieyhteyksien että tietoliikenneyhteyksien paraneminen. Kehittyvät tietoliikenneyhteydet ja etätyö mahdollistavat muuttovoiman halukkuutta saaristoon. Monet kesäasukkaat haluaisivatkin muuttaa mökkinsä myös ympärivuotiseen käyttöön. (Kuusisto 2007, 31.)

Kesäasukkaat ovat olleet saaristossa sukupolvien ajan. Pellingissä onkin paljon alueita, jotka ovat kuuluneet muutamalle suvulle. Suvut ovat sitten lohkoneet maataan ja myyneet tontteja ulkopuolisille ostajille. Rantatonttien kysyntä ei ole alueella laskenut, vaikka Suomessa onkin paljon vesistöjä. Pääkaupunkiseudun läheisyys pitääkin Pellingin rannat arvossaan. Pellingin ja Tirmoon alueen asukkaiden lukumäärä kasvaa 270 asukkaasta n. 3000 asukkaaseen kesän aikana. Tämä vaikuttaa myös palvelujen ja tarpeiden kysyntään. Kesäasukkaiden tarkkaa määrää ei pystytä toteamaan, koska he ovat kirjoilla kotipaikkakunnillaan ja tulevat asumaan vain kesäkaudeksi kakkosasunnolleen. Monet kesäasukkaat asuvat Uudellamaalla ja saattavat kesän aikana käydä töissä mökiltään. (Jokela 2009.)

Kuuluisin Pellingin kesäasukas on varmasti ollut Tove Jansson (1914 - 2001). Hänet tunnetaan parhaiten lapsien rakastamista muumihahmoista. Hän vietti lapsuutensa kesät Pellingin saaristossa ja hankki vuonna 1965 oman saaren Pellingin Klovharunista. Vuonna 1995 hän lopetti oleskelun mökillään ja lahjoitti sen Pellingin Hembyggsföreningille. Yhdistys vuokraa mökkiä, joka oli koko kesän 2007 täyteen varattu. Klovharuun pääsee heinäkuussa yhden viikon ajan kuka tahansa vierailija tutustumaan ja näkemään miten muumien luoja asui kesänsä. Kirjailijasta kerrotaankin paikallisten asukkaiden kesken paljon erilaisia tarinoita.

Hänen kuuluisuuttaan maailmalla voisi paremmin hyödyntää myös Pellingin saariston matkailun kehittämisessä ja markkinoinnissa. (Lundberg 2011, 23.)

KUVA 2. Klovharu (www.tumblr.com [viitattu 30.10.2012])

2.3 Pellingin saaristoalueen matkailupalvelut ja tapahtumat

Tapahtuma on samankaltainen kuin palvelu. Tapahtuman onnistumiseen vaikuttavat aina asiakkaat ja heidän kokemuksensa tapahtumasta. Tapahtuman järjestämisessä tarvitaan hyviä verkostokumppaneita ja eri alojen asiantuntijoita. Tapahtumat ovat hyvin riskialttiita. Suomen sää on yksi suuri riskitekijä järjestettäessä tapahtumaa joka toteutetaan ulkona. Tapahtumat ovat hyvä markkinointikeino, jolla saadaan näkyvyyttä mediassa ja ns. puskaradiossa. (Iiskola-Kesonen 2004.)

Tutkimusalueella on vähän palveluja. Alueen palveluja käyttävät ympärivuotiset asukkaat, ja kesällä kesäasukkaat. Muita palvelujen käyttäjiä ovat muualta tulleet matkailijat, sekä asukkaiden omat vierailijat.

Majoituspalveluita tutkimusalueella ei ole paljon. Luonnonkauniissa Österbyn kylässä sijaitsee seurakunnan omistama Pellingin kurssikeskus. Kurssikeskus on rakennettu vuonna 1981 seurakunnan omistamalle maa-alueelle. Tämä on ainoa paikka, missä Pellingissä mahtuu majoittumaan n. 50 henkilöä ympärivuotisesti.

Kurssikeskuksessa on 130-paikkainen kokous- ja juhlasali. Kurssikeskuksen tiloja voi vuokrata esim. kurssi-, koulutus ja kokouspaikaksi. (Porvoon seurakuntayhtymä 2008.)

Yksi matkailupuolen yrittäjistä on Pellinge Caravan. Yritys tarjoaa asuntovaunuille ja asuntoautoille n. 20 paikkaa. Tutkimusalueen majoituspuolesta vastaavat myös yrittäjät Mikael ja Camilla Sundbäck, yrittäjä Janette Englund sekä kalastajayrittäjä ja tilausravintolaa pitävä Martin Tilman, jotka pystyvät majoittamaan joitain matkailijoita. Ravitsemuspalvelujen yrittäjiä ovat Pellingin seurakunnan kurssikeskus sekä Benitas cafe Sandholmuddenissä. Tirmon rannikon puolella on ravintola Tirmo Bar, jolla A-oikeudet. (Pellinki 2012.) Yksityiset asiakkaat voivat vuokrata Pellingissä sijaitsevia nuorisoseurantaloa ja kotiseutuyhdistyksen omistamaa nuorisotaloa. Näihin mahtuu ruokailemaan n. 100 henkilöä. (Skargardshemmet 2012.)

Matkailijoiden käytettävissä olevia kuljetusmuotoja ovat julkinen liikenne, taksi ja laivaliikenne. Linja-auto kulkee Porvoosta-Tirmo/Pellinkiin arkipäivisin kahden tunnin välein ja viikonloppuisin vain sunnuntai-iltaisina. Muista kuljetuksista vastaa Pellingin taxi Bo Nyblom. Vesitse Pellinkiin pääsee m/s Runbergin laivalla, joka kuljettaa juhannuksen jälkeen matkustajia Helsingistä Loviisaan. Yksi pysähdyspaikka on Pellingin Benitas Cafen laiturilla. (Virkkunen 2010.)

Tutkimusalueella sijaitsee kaksi elintarvikekauppaa. Toinen on ympärivuotisesti toimiva pieni kyläkauppa ja toinen kauppa sijaitsee Tirmon puolella lossin ylityspaikan vieressä. Tirmon saaristokeskuksessa sijaitseva elintarvike- ja sekatavarakaupan omistaja toimii myös alueella tapahtumien järjestäjänä.

Tutkimusalueen tapahtumat järjestetään kesäisin. Näitä ovat kesäkuun alusta lähtien joka lauantai tapahtuva kesätori jatkuen elokuun puoleenväliin, lastenpäivät ja juhannusjuhla kotiseutumuseolla sekä erilaiset ruotsinkieliset teatteriesitykset, jotka ovat paikallisten yhdistysten järjestämiä. Näissä tapahtumissa kesäasukkaat, ympärivuotiset asukkaat ja satunnaiset matkailijat tapaavat ja käyttävät alueen palveluita. Vapaa-ajan asukkaat, luontoharrastajat, virkistyskalastajat, veneilijät ja päivämatkailijat ovat yhä merkittävämpiä

palvelujen käyttäjiä ja siten tärkeitä saariston elinkeinojen kehittämiseksi.
(Porvoon kaupungin matkailutoimisto 2012.)

Tapahtumia on myös muutamia syksyisin ja talvella. Isoimmat ovat Muinaistulien yö elokuun lopussa sekä syyskuun lopussa olevat syysmarkkinat. Joulun alla on joulumarkkinat ja kuusenhakuretki. Joulunalustapahtumia on järjestetty kolmena vuotena, ja ne tulevat jatkumaan sekä kehittymään lähivuosina.

Tapahtumien merkitys matkailun kasvuun on huomattava alueen tunnettavuuden kannalta. Tapahtumiin osallistujat kertovat tapahtumasta ja sen onnistumisesta ystävilleen sosiaalisessa mediassa, blogeissa ja muualla. Nämä markkinointikanavat ovat nykypäivänä suuressa merkityksessä tulevia tapahtumia ajatellen. Osallistujat kertovat alueen yrittäjien palveluhalukkuudesta, tuotteista sekä alueen kauneudesta.

3 MATKAILUELINKEINO PELLINGISSÄ

Matkailuelinkeino kehittyy, tämä antaa haastetta myös matkailuyrittäjille, joiden tulee pysyä trendien mukana. Matkailun kasvaessa asiakkaat vaativat majoittautumista, ravitsemispalveluja, kuljetuksia sekä ohjelmanpalvelun aktiviteetteja. Tähän elinkeinon vaikuttavat monet eri elinkeinoalat. Osa aloista on pääomavaltaisia ja osa työvoimavaltaisia. Pääomavaltaisia ovat esimerkiksi majoituspalvelut ja lento- tai laivaliikenne. Työvoimavaltaisia ovat, ohjelmanpalvelut sekä ravitsemistoiminta. (Verhelä 2003.)

Matkailu on myös elinkeino, joka on valtavan muutospaineen alaisena. Matkailutuotteiden ja palvelujen kuluttajia on erilaisia ja heidän vaatimustasonsa kasvaa globalisaation myötä. Matkailupalveluvalikoimaa kehitetään jatkuvasti, sillä kysyntä laajenee nopeasti. Kehityssuunta tulevaisuudessa on, että palveluja suunnitellaan asiakaslähtöisesti ja jopa yksilöllisesti kullekin kohderyhmälle. Matkailuun vaikuttavat laajalti globaalit tapahtumat sekä se, mitä yhteiskunnassa ja esimerkiksi rahavirroissa tapahtuu. Matkailuelinkeino on monessa maassa, myös Suomessa, hyvin kausiluonteista ja suhdanneherkkää. (Borg 2002, 22)

Ihmisten halu lähteä saaristoalueelle matkalle on monen tekijän summa. Matkalle halutaan lähteä virkistäytymään, vaalimaan omaa terveyttään esimerkiksi urheilun myötä tai henkistä terveyttään huvittelun myötä. Tutkimusalueella tämä on jo pelkästään saaristoalueella oloa ja nauttimista sen miljööstä. Toisille matkailijoille tekijänä on alueen tapahtumiin osallistuminen. Matkalla halutaan kokea ja nähdä sekä tietää uusia matkailukohteita tai kulttuurikohteita. Pellinkiin saapuu moni matkailija vain vanhan saaristokulttuurin myötä sekä alueen eri historiallisten kohteiden takia. Saaristoalueelle saapumisen syy on myös matkailijoiden halu tavata samanhenkisiä ihmisiä tai tavata tuttaviasukulaisia sekä paeta työtä ja arkea. (Verhelä 2003, 22.)

Itä-Uusimaan matkailijoiden määrä on noussut vuosittain. Vuosien 2004–2007 matkailijoiden määrä huipentui kesä-, heinä- ja elokuulle. Heinäkuussa matkailijoita oli 184 535. (Kuosmanen, 2008.) Suurin osa matkailusta tapahtui

pääkaupunkiseudulla. Porvoossa on tehty Porvoon matkailutoimiston teettämä markkinaraportti vuoden 2007 yöpymisistä. Tällöin heinäkuussa yöpymisiä oli n.15 500. Tämä ei kerro kuitenkaan matkailijoiden kokonaismäärää, koska osa matkailijoista on päivämatkailijoita. Tutkimusalueelle kohdentuvaa matkailijamääriä ei ole tutkittu. (Porvoo 2010.)

Saaristopoliittisen toimenpideohjelman mukaan saaristo- ja vesistömatkailuyritysten verkostoitumista, tuotekehittelyä ja markkinointia jatketaan. Valtakunnallisen matkailustrategian painopisteitä huomioidaan myös saaristoalueella. Saaristoon sopivien pienimuotoisten matkailukeskusten, verkostoituneiden teematuotteiden ja ohjelmapalvelujen kehittämistä ja yhteismarkkinointia tuetaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012 – 2013, 12)

Elinkeinon kehittäminen saaristoalueella, ja muuallakin, ei onnistu ilman kunnollista strategiaa. Kohdealueen ja yhteisön tunteminen on ehdotonta. On pystyttävä sovittamaan matkailuelinkeinon tuottamat ympäristövaikutukset kohteen kantokykyyn. Apuna on hyvä käyttää erilaisia ympäristötutkimuksia alueesta sekä näkymiä siihen, miten alueen matkailu yleensä kehittyy. Ympäristökeskukset ovatkin linkki ja toteuttajataho yhteisissä luontoon ja luontopalveluihin liittyvissä hankkeissa. Hankkeita ovat esim. ulkoilureitistöt, moottorikelkkareitit ja vierasvenesatamat. (Matkailun toimijat 2009.)

Tässä työssä matkailuelinkeino tarkoittaa saaristoalueen työllisyyden parantamista ja elinkeinon turvaamista myös tulevaisuutta ajatellen. Tutkimus auttaa alueen strategian luomisessa ja luo yhteenkuuluvaisuuden tunnetta saaristoalueen asukkaiden kesken.

3.1 Luontomatkailu saaristoalueella

Luontomatkailu on lihasvoimin tai luonnonvoimin tapahtuvaa liikkumista luonnossa. Luontomatkailutarjontaa ovat mm. erilaiset vaellukset, vesiretket, kalastus ja metsästys. Saaristossa luontomatkailutarjonta painottuu luonnollisesti vesiaktiviteetteihin.(Verhelä, Lackman 2003, 98.)

Saaristoalueet kehittyvät sen mukaan, millaisia työmahdollisuuksia elinympäristö tulevaisuudessa tarjoaa asukkailleen. Tämä antaakin haastetta saariston asukkaille, joita pyritään kannustamaan yrittäjyyteen. Saariston luonteenpiirteet, maaseutumaisuus ja elinvoimaisuus turvataan parhaiten kehittämällä elinkeinotoimintaa, joka turvaa luonnon saastumattomuuden ja ekologisen kehityksen. Luontomatkailuun Pellingin ja Tirmoon alueella onkin hyvät mahdollisuudet. Luontomatkailun menestys riippuukin pitkällä aikavälillä luonnon resurssien ja rakennetun ympäristön sekä paikallisyhteisöjen ja niiden kulttuurien hyvinvoinnista, luonnon kestävästä käytöstä ja hoidosta. (Itä-Uudenmaan liitto 2006.)

Luontomatkailun kehittämiseen rannikkoalueella liittyy erittäin paljon ongelmia. Saaret ja rannat ovat eri maanomistajien ja vetovoimaisimmat nähtävyydet ovat yleensä yksityisten alueella. Yhteistyö eri maanomistajien kanssa on erityisen tärkeää monipuolisten matkailupalvelujen toteuttamisessa. Ohjelmapalveluiden tuottaja tarvitsee hyvät verkostokontaktit eri alueiden omistajiin. (Saarinen & Järviluoma 2002.)

Pelingissä ja Tirmossa on myös mahdollisuus muihin aktiviteetteihin kuin vesiakiviteetteihin, kuten luontopolkujen järjestämiseen, kulttuuritapahtumiin sekä erilaisiin yhteisöjen järjestämiin tapahtumiin. Aktiviteetit painottuvat kesäsesonkiin. Tarkoituksena olisikin saada tapahtumia, myös muille vuodenajoille, jotta elinkeino pysyisi vireänä ympärivuotisesti. (Jurvelius 2007.)

3.2 Kulttuuri- ja perinnematkailu saaristoalueella

On tutkittu että Itä-Uudenmaan matkailijat ovat selvästi päivämatkailijoita. He viipyvät kohteessaan 3h – 1vrk. Matkustamisen syyt Itä-Uudellemaalle ja varsinkin Porvooseen ovat selvästi kulttuuripainotteisia. Kulttuuri kiinnostaa nykyään monia eri matkailutyyppisiä. Pellingin vanhaa kalastaja- ja veneenrakennuskulttuuriperinnettä olisikin hyvä markkinoida päivämatkailijoille. Matkailijoille pitäisi saada mahdollisuus päästä tutustumaan vanhoihin veneenrakennusmenetelmiin, ja mahdollisesti itse päästä osalliseksi tekemään

venettä. Tähän toimintaan voisi liittyä hyvin perinnematkailu. (Taipale 2006 – 2007.)

Kulttuurisesti saaristoon suuntautuva matkailu tukee paikallista esittävää taidetta, tapahtumia ja perinnetilaisuuksia sekä luo uusia markkinoita käsityötuotteille.

Luonto-, kulttuuri- ja ympäristöarvot saavat uuden näkökulman paikallisten asukkaiden näkökulmasta, kun he tuntevat ylpeyttä siitä, että heidän

kotiseudulleen saapuu matkailijoita, jotka arvostavat heidän perinteitään ja asuinalueitaan. (Pellingin kylätoimikunta 2006.)

Pellingin matkailualueella nämä seikat tarkoittavat perinteiselle kesätorille tulevia uusia satunnaisia matkailijoita, jotka tekevät suoria ostoksia kesätorilta ja lähialueen kalastajilta. Matkailuyritysten tekemiä ostoja, ovat alueelle saapuvat esimerkiksi eläkeläisryhmät eri puolelta Suomea sekä seurakunnan kesäleireillä olevat asiakkaat. Yritykset, yksityiset henkilöt ja eri yhteisöt saapuvat alueella sijaitsevaan tilausravintolaan viettämään omaan tapahtumaansa esimerkiksi vuosijuhlia ja samalla osallistujat tekevät henkilökohtaisia ostoksia suoraan yrittäjiltä. Kaikki uudet sekä vanhat asiakkaat ovat yrittäjiä työllistäviä tekijöitä.

Perinne- kulttuuri- ja luontomatkailuun pitäisi saada tutkimusalueelle oma tuotepaketti. Tuotepaketteja voisi markkinoida esimerkiksi alueen ohjelmapalveluyrittäjä. Markkinointijakeluteiden valinta pienillä yrityksillä onkin tämän päivän ongelma. Vaihtoehtoja on runsaasti sähköisestä kaupasta perinteisiin lehti-ilmoituksiin. Matkailuyrittäjän onkin mietittävä ja analysoitava nykyiset asiakasvirrat. Yrittäjien on päätettävä markkinointijakelutien suhteen, haluaako hän markkinoinnin tapahtuvan suorien varausten ja yrityksen oman markkinoinnin perusteella vai välittäjän kautta. (Boxberg 2001, 89.)

Ohjelmapalveluelinkeinoja on monenlaisia. Jokainen ohjelmapalveluyrittäjä joko erikoistuu muutamaan eri palveluun tai suuntautuu vain yhteen ja laajentaa sitä tarvittaessa. Pellingissä toimiva ohjelmapalveluyrittäjä on suuntautunut vesiaktiviteetteihin mm. hyljesafareihin. Muita ohjelmapalvelumuotoja voisi tutkimusalueella olla seikkailumatkailu, liikuntamatkailu, ruokamatkailu ja terveystmatkailu. (Verhelä 2003.)

4 YRITTÄJIEN YHTEISTYÖMUODOT

4.1 Yrittäjien yhteistyön kehittäminen ja kehittämisen esteitä

Finlands öar rf – Suomen ry (FÖSS) on perustettu vuonna 2006. Heillä on hankkeena menossa saarten kehittämiskeskuksen perustaminen ja toiminnan käynnistäminen 2008 – 2009. Hankkeen tarkoituksena on ottaa vetovastuu koko Suomessa olevien saarten kehittämisestä. Tällöin kansalaiset, yritykset, yhdistykset ja viranomaiset sekä alueelliset oppilaitokset, korkeakoulut tulevat toimimaan uudella tavalla yhteistyössä saaristoalueiden kehittämisessä. (Foss 2008)

Sisäministeriön selvityksen mukaan pääkaupunkiseudun suuren kysyntäpotentiaalin hyödyntäminen esimerkiksi Pellingin alueelle tulisi tapahtua tuotekehityksen merkeissä, toimien yhdessä sekä alueellisesti että yrittäjien kanssa. Saaristo- ja vesistömatkailun kehittämisen esteitä on todettu haastattelujen avulla olevan: yritysten puute, rakennusoikeuksien loppuminen, yhteistyön puuttuminen ja tehtävien päällekkäisyys organisaatioissa. Tarvitaan tuotekehitystä, palvelutason parantamista sekä hyviä myyntikanavia. (Sisäministeriö 2005, 42.)

4.2 Yhteistyön toteuttaminen

Yrittäjyyteen ja matkailupalveluiden tuottamiseen saaristossa tarvitaan runsaasti eri alojen sidosryhmiä. Onkin todettu, että mitä enemmän on yhteistyötä eri tahojen kesken jo suunnitteluvaiheesta lähtien, sitä paremmin tuote menestyy. Tuotteiden on oltava sosiaalisesti, ekologisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestäviä, myös paikallisesti tarkastellen. (Borg, 2002, 12.)

Tällainen alueellinen yhteistyö pitäisi toteutua myös saaristossa. Verkostoitumalla pienyrittäjät säästävät omaa energiaa ja he voivat keskittyä omaan ydinosaamiseen. Täten matkailija saa parempia kokonaiskokemuksia, kun koko

matka ja siihen kuuluvat elämykset on suunniteltu tuotepaketiksi monien eri alan osaajien kesken. Tällainen ajattelu on vielä Suomessa kehitysasteella.

Borgin 2002 mukaan tarvitaankin uusia innovaatioita ja toimintamalleja:

- pienten yritysten yhteistoiminta, verkottuminen
- verkostojen rakentaminen
- matkailutuotteen uudistaminen vuoden välein
- elämyslaboratoriot ja yhteistyö
sidoselinkeinojen kanssa
- ympäristöhaittojen vähentäminen hyvän
suunnittelun avulla.

Tämä antaa minulle motiivia kehittää Pellingin saaristoalueen yrittäjien yhteistyömuotoja. Tässä esittelen verkostoitumisen malleja, joita voisi hyödyntää myös tutkimusalueen yrittäjien yhteistyön kehittämisessä. Yritysyhteistyön vähiten sitovin malli on **kehittämisrengas**. Tässä mallissa on olennaisinta tiedon kulku ja oppiminen. Kehittämisrenkaiden toimintatapa on yhteiset kokoukset, keskinäinen markkinointi, yhdessä suunnitellut messukäynnit ja tutustumismatkat.

Yhteistyörengas on yhteistyömalli, jossa alueen yrittäjillä on yhteinen tai yhdessä hankittu resurssi, jota kaikki mukana olevat yritykset ja yrittäjät voivat käyttää. Tämä auttaa säästämään kustannusmenoissa ja pystytään luomaan esimerkiksi yhteistä pääomaa, jota yrittäjä ei yksin pystyisi toteuttamaan. Yhteisyritysmallilla voidaan luoda uusi liiketoiminta, jossa riskit jaetaan yhdessä. (Verhelä, 2003, 87–88.)

4.3 Yrittäjien yhteistyön rahoittaminen

Porvoossa sijaitseva kehitysyhtiö Posintran hankkeena on ollut Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma 2012. Hanke on laadittu vuorovaikutteisesti erilaisissa pienryhmissä, joihin on osallistunut elinkeinoelämän ja alueen asukkaiden edustajia. Ohjelmavalmisteluun lähtökohtana on otettu huomioon saaristoalueiden yrittäjyys-, aluetalous-, paikalliskulttuuri- ja maisemansuojelu näkökulmat.

Hankkeen mahdollisena jatkona voisi toteuttaa erilaisten yhteistyömuotojen kartoittamista alueelle. (Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma 2012.)

Rahoitusta matkailuyrittäjä voi hakea matkailun kehittämis ja investointitoimenpiteisiin. Julkista rahoitusta on mahdollista saada sisäasiain-, kaupp- ja teollisuus, ympäristö- sekä opetusministeriön hallinnonalojen alueellisten viranomaisten kautta, joita Itä-Uudellamaalla ovat Uudenmaan TE-keskus, Etelä-Suomen lääninhallitus, Itä-Uudenmaan liitto ja Uudenmaan alueen ympäristökeskus. Rahoitusta myöntävät mm. Euroopan Unionin rahoitusohjelmat.(Itä-Uudenmaan liitto 2006, 8)

Resurssien saaminen Pellingin saaristoalueelle olisi mahdollista myös muualta. Tämä voisi tapahtua budjetoimalla sitä esimerkiksi Porvoon saaristolisään. Saaristolisä on saaristoasian neuvottelukunnan myöntämä rahamäärä, joka on Porvoolle n. 1,6 miljoonaa euroa. Saaristoasiain neuvottelukunta on työ- ja elinkeinoministeriössä toimiva neuvottelukunta, jonka tehtävänä on osallistua saaristoalueiden kehittämiseen kuntien, maakuntien ja valtion viranomaisten sekä muiden toimijoiden kesken. (Mykkänen, 2012.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tässä opinnäytetyössä käytetty tutkimusmenetelmä on laadullinen tutkimus. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. Tutkimuksen aineisto kootaan luonnollisessa, todellisissa tilanteissa. Kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksella. Aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja, kuten esimerkiksi teemahaastatteluja. Haastattelu on kvalitatiivisen tutkimuksen päämenetelmiä. Haastattelussa voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteesta riippuen. Saatavia vastauksia voidaan selventää ja tietoja voidaan syventää kysymällä lisäkysykyksiä. (Hirsjärvi 2000, 192.)

Lähtökohtana ei ole teorian tai hypoteesin testaaminen vaan aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Strukrukoitu haastattelu eli lomakehaastattelu on haastattelumuoto, jossa haastattelu tapahtuu lomaketta apuna käyttäen. Lomakkeessa kysymysten ja väitteiden muoto sekä esittämisjärjestys on täysin määrätty. Avoimessa kysymyksessä esitetään vain kysymys ja jätetään tyhjä tila vastausta varten. Avoimet kysymykset sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin, kun taas monivalintakysymyksissä on laadittu valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee yhden tai useampia vaihtoehtoja. Avoimen vaihtoehdon avulla ajatellaan saatavan esiin näkökulmia, joita ei ole etukäteen osattu ajatella. (Hirsjärvi 2009, 164, 198–208.)

Tutkimusmenetelmäksi valitsin teemahaastattelun, koska itse olen sosiaalinen ihminen ja halusin haastatella yrittäjät henkilökohtaisesti. Täten saisin myös tarkempia tietoja avoimiin kysymyksiini kuuntelemalla ja tulkitsemalla vastaajien ilmeitä, eleitä ja äänensävyä. Toinen syy, miksi valitsin haastattelun tutkimustavakseni on, että saisin markkinoitua itseäni tulevaisuutta varten. Olenhan ajatellut, että voisin perustaa ohjelmajärjestöyrityksen alueelle. Tällöin on hyvä olla jo tunnettu sekä tiedetty henkilö entuudestaan.

Haastateltavat yritykset valitsin sillä perusteella, että yritykset liittyivät asiakaspalveluun ja matkailuun. Tutkimukseen osallistuvat yritykset ovat

aktiivisesti mukana alueen eri ohjelmajärjestelyjen ja tapahtumien järjestämisissä, majoituspalvelujen tuottamisessa, elintarvikkeiden myymisessä sekä eri segmentteihin kuuluvissa ravitsemispalveluissa. Täten oletin yrittäjillä olevan kiinnostusta kehittää yritystään yhteisökeskeiseksi ja verkostoitumaan keskenään.

5.2 Haastatteluteemat

Haastattelulomakkeeseen laitoin seuraavat kokonaisteemat

A.) Yrittäjien taustatiedot

Näillä tiedoilla selviäisi ovatko yrittäjät ympärivuotisia alueen asukkaita. Tämä tieto auttaisi minua tutkimaan yrittäjien halukkuutta matkailun kehittämiseen ympärivuotiseksi. Taustatiedot selvittävät myös vastaajan matkailuun liittyvän toimialan.

B.) Yhteistyö yrittäjien kesken

Selvitin tekevätkö yrittäjät yhteistyötä Pellingin saaristoalueella ja naapurikuntien kesken. Näin saisin selville alueen matkailuyrittäjien tämän hetkisen verkostoitumisen, sekä toimivatko yrittäjät yhteistyössä yhdistysten kanssa. Eri yritysten yhteistyön tekemisen määrän selvittäminen auttaisi kehittämään matkailuyrittäjien toimintaa myös laajemmalle perspektiiville. Tällä tarkoitan verkostoitumisen laajentamista koko Itä-Uudellemaalle ja Pellingin saaristoalueen markkinointia myös valtakunnalliseksi matkailukohteeksi.

C.) Matkailualueena Pellinki

Pellingin vetovoimaisuuden selvittäminen yrittäjien näkökulmasta auttaisi minua selvittämään, miksi matkailijat saapuvat alueelle. Ovatko syyt saapua Pellinkiin sosiaaliset tapahtumat, kulttuuriin tai työhön liittyvät syyt. Selvitin miten yrittäjät haluaisivat saaristolisää käytettävän Pellingin saaristoalueella. Tämä tieto auttaisi toimeksiantajaa kohdentamaan saaristolisän tarpeellisiin matkailualueen kehittämiskohteisiin.

D.) Pellingin matkailualueen aktiviteetit ja alueen markkinointi

Selvitin mitä palveluja yrittäjät haluaisivat saaristoalueelle kehitettäväksi ja ovatko saaristoalueella olevat tapahtumat riittäviä. Kehittämiseen liittyy myös Pellingin saaristoalueen matkailun ympärivuotisen matkailun lisääminen. Kulttuurimatkailun lisäämiseksi alueelle tulisi saaristolaiskulttuuriin kuuluvan veneenteko- ja kalastusmiljöön hyödyntäminen matkailualueella selvittää. Kansainväliseen kulttuurimatkailuun tulisi Tove Janssonin kuuluisuuden hyödyntäminen Pellingin saaristoalueella tehdä mahdolliseksi. Tämä antaisi toimeksiantajalle ideoita erilaisten tuotepakettien suunnitteluun Porvoon saaristomatkailua ajatellen.

Pellingin saaristoalueen matkailu lisääntyy pienimuotoisesti. Selvitin yrittäjien mielipiteet lisääntyvään matkailuun ja lisääntyvän matkailun haittapuoliin. Nämä tiedot antaisivat lisäarvoa ympäristöystävälliseen matkailuun kehittämiseen. Lisääntyvän matkailun myötä aluetta on myös markkinoitava. Selvitin mitä markkinointikanavia yritykset tällä hetkellä käyttävät. Näillä tiedoilla pystyttäisiin tulevaisuudessa kehittämään yhteismarkkinoinnin mahdollisuutta.

5.3 Haastattelun kulku

Lähetin yrityksille saatekirjeen, jossa kerroin itsestäni ja haastattelun tarkoituksesta sekä haastattelukysymykset. Saatekirje ja haastattelulomake ovat liitteenä. (Liite 2, 3.)

Kirjeet lähetin yrityksiin joulukuun puoleessa välissä. Otin puhelimitse yhteyttä yrityksiin ennen joulua. Joulunalus aika oli monelle yrittäjälle niin kiireinen, että he eivät halunneet sopia mitään haastatteluajankohtaa. Tämä viivästytti omaa aikatauluani

Yhteistieto taulukko oli hyvänä apuna haastatteluajankohtia sopiessani; sain merkittyä taulukkoon samalla päivämäärät ja kellonajat. Haastateltavat halusivat, että osaa heitä piti muistuttaa edellisenä päivänä tulostani ja täten varmistaa, ettei ole tullut mitään muutoksia. Otin tavakseni muistuttaa yrittäjiä soitolla tai tekstiviestillä tulostani, joko edellispäivänä tai tunti ennen sovittua aikaa. Tämän käytännön otin sen vuoksi, että tutkimusalueelle oli matkaa 30 km. Jos haastattelu yrittäjälle ei olisikaan sopinut, olisin käyttänyt turhaan aikaani ja bensakuluja.

Muistutus käytäntö olikin hyvä, koska kolmelle yrittäjälle oli tullut muutoksia aikatauluun ja sovimme uuden haastatteluajankohdan.

Tein osan haastatteluista yrittäjien kodeissa, osan haastatteluista tein yritysten toimipaikoilla, koska osa yrittäjistä toimii vain kesäisin ja sesongin ulkopuolisen ajan tilat ovat kylmät.

Ensijännityksen mentyä, sekä haastateltavalta että minulta, haastattelutilanteet olivat rentoja ja joustavia. Haastattelu-aika oli keskimääräisesti n. 1,5-2 tuntia. Haastattelu-aika riippui monesta eri tekijästä: aikaan vaikutti, oliko yrittäjä kiireinen, oliko haastateltava esitäytännyt lomakkeen, oliko hänellä paljon kehitysideoita sekä se, menikö haastattelu tutkimusaiheesta johonkin muuhun aiheeseen. Minun täytyikin osassa haastattelutilanteissa osata johdattaa hienovaraisesti haastattelu oikeaan aiheeseen. Aina tämä ei onnistunut. Aiheesta poikkeamisen negatiivinen puoli oli aikataulussa pysymisen vaikeus.

En halunnut nauhoittaa haastattelutilanteita. Nauhoituksen mahdollisuuden jätin sen vuoksi pois, koska aavistin, että ns. sisäpiiritietoa ei olisi siten tullut ja tunnelma olisi ollut paljon jäykempi ja virallisempi.

Haastateltavista osa halusi nähdä hyvinkin tarkasti mitä, kirjoitan muistilehtiöön ja lomakkeeseen. Tämä sen vuoksi, että kerroin otavani mahdollisesti suoria lainauksia yhteenvetooni. Tarkistus tapahtui myös ymmärtämisen vuoksi: osa haastateltavista puhui minulle ruotsia ja he halusivat varmistaa, että asia tuli oikeinymmärretyksi.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Yrittäjien taustatiedot

Tutkimukseni haastatteluihin osallistuivat seuraavat matkailuun liittyvät yritykset: Kahvila ja ohjelmapalvelutoimintaa harjoittava yritys, kalastaja, caravaanari cambing, majoitus ja ravitsemuspalvelu alan yrittäjä, maatilamatkailua sekä juuresten- ja lammastuotteiden myyntiä harjoittava yritys, elintarvikekauppa, tilausravintola, ravintola- ja ohjelmapalvelu yritys sekä kehitysyhtiö.

Haastatteluihin osallistuivat kaikki yhdeksän yrittäjää joita olin kirjeitse ensin lähestynyt. Yrittäjien toiminimet liitteenä (Liite 1.) Haastattelut toteutin 3.1–16.1.2013 välisenä aikana.

Miehiä vastaajista oli kolme ja naisia kuusi. Tutkimusalueella vastanneista asui viisi henkilöä vakituisesti Pellingissä ja kaksi Tirmossa, jossa toinen vain kesä-heinäkuun ajan. Muualla kuin tutkimusalueella asui kaksi. Nämä asuivat Porvoossa Seitlaxissa ja keskustassa. Mielestäni oli hyvä, että suurin osa vastaajista asui tutkimusalueella. Tämä antoi laajemman näkökulman myös ympärivuotiseen matkailun edistämiseen, koska vastaajat elivät alueella myös hiljaisempina aikoina. (Borg 2002) mukaan ympärivuotisen asumisen kasvaessa yrittäjien asiakasmäärät kasvavat ja julkiset palvelut paranevat sekä myönteiset sosiaaliset kanssakäymiset auttavat elinkeinon ylläpitämisessä. Tämän vuoksi halusin selvittää olivatko vastaajat jäsenenä jossain alueella toimivassa aktiivissa yhdistyksissä ja lisäkysymyksenä kysyin, toimivatko yhdistykset yrityksen kanssa yhteistyössä? Tuloksena oli että kolme vastaajista ei ollut jäsenenä missään alueella toimivassa yhdistyksessä. Kaksi vastaajista toimi kahdessa eri yhdistyksessä, jotka olivat martat ja kotiseutuyhdistys. Loput vastaajista olivat jäsenenä muissa yhdistyksissä joita olivat: pikku Pellingin nuorisoseura, suurPellingin nuorisoseura, Pellingin kesätoryyhdistys sekä alueen kalastusseura.

Ohjelmapalveluyrittäjä on suuntautunut kalasturetkien järjestämiseen sekä asiakkaiden kuljettamiseen vesitse katsomaan esimerkiksi Klovharua. Tämän yrittäjän luokittelisin (Verhelä 2003) mukaan seikkailu/luontomatkailuun segmentoituneeksi yrittäjäksi. Asiakkaille on suuri elämys päästä avomerelle ja

nähdä meren äärettömyys sekä tuntee aisteissaan luonnon tuoksut ja merituulen voima. Toinen ohjelmapalvelua harjoittavista yrityksistä on suuntautunut tapahtumien järjestämiseen. Hänet luokittelisin (Verhelä 2003) mukaan perinnejä kulttuurimatkailu sekä liikuntamatkailuun suuntautuvaksi, koska hänen tapahtumia ovat esimerkiksi rantajalkapalloa, Tirmo-blues ja kesä-elokuun joka viikonloppu tapahtuva, joko elävänmusiikin tai elektronisen musiikin tahdittama tanssi tapahtuma. Nämä tapahtumat vaativat alueelle majoituspalveluja. Eräällä vastaajalla on mahdollisuus rakentaa alueelle kahdeksan 40 m² talviasuttavaa mökkiä. Hän miettii tätä investointia ehkä tulevaisuudessa toteutettavaksi. Eräillä vastaajista on mahdollisuus rakentaa alueelle pienhotelli. Hekin miettivät tätä investointia tulevaisuudessa. (Työ- ja elinkeinoministeriön 2012 -2013) saaristopoliittisen toimenpideohjelman mukaan saaristoon sopivien pienimuotoisten matkailukeskusten kehittämistä tuetaan.

Ravitsemuspalveluja tarjoavia yrityksiä oli viisi kappaletta. Tilausravintoloita on kaksi, joiden tilat eri tilaisuuksille ovat 40 – 100 hengelle. Muita ravitsemuspalveluja on kahvio, joka sijaitsee Sandholmenissa. Kahvilalla on B-oikeudet. Tirmossa on ruokaravintola A-oikeuksilla. Pellingin Ölandetissa sijaitsee seurakunnan ravitsemuspalvelut, jotka on tarkoitettu ainoastaan siellä majoittuville ryhmille.

6.2 Yhteistyö yrittäjien kesken

Yhteistyötä tutkimusalueen ja naapurikuntien yritysten kesken teki viisi vastaajaa. Kaksi vastaajista ei tehnyt minkäänlaista yhteistyötä alueen yrittäjien kanssa. Järjestäytyntä yhteistyötä alueella on esimerkiksi kesätoryhdistys. Tähän yhdistykseen kuuluvat torilla vakituiseen myyvät torikauppiat, joista haastateltavistani oli kaksi yritystä. Myöntävästi vastanneista yhteistyötä tekivät keskenään kauppias ja kahvila. He järjestävät kesäisin lastenpäivän ja suunnittelevat ohjelman ja muut yhteistyötahot yhdessä. Kalastajat tekevät yhteistyötä keskenään, esimerkiksi henkilökuljetusten suhteen. Moni myöntävästi vastanneista teki aktiivista yhteistyötä eri alueen seurojen ja yhdistysten kanssa. Yksi vastasi, että kehitettävää olisi ja hänen mielestään yrittäjien kesken voitaisiin

järjestää ideariihä, jossa kehittämismahdollisuuksia voisi pohtia yhdessä. Yhteinen ideariihä ajatus tukee (Verhelä 2003) kehittämisrengas mallin käytäntöönpanoa.

Vastaajista yksi teki yhteistyötä Tirmon puolen yrittäjien kanssa. Hän olisi erittäin halukas tekemään yhteistyötä myös Pellingin yrittäjien kanssa ja kehittämään yhdessä alueen toimintaa. (Foss 2008) mukaan on tärkeää että jollain toimijalla on vetovastuu saaristoalueiden kehittämiseen.

Pienimuotoista yhteistyötä ja verkostoitumista naapurikaupunkien kanssa teki kuusi vastaajista. Yhteistyötä on leirikeskukseksi joka järjestää eri kaupungeille leirejä ympärivuotisesti. Kahdella vastaajista oli yhteistyömuotona vuokramökkien välittämistä eri toimijoilta ja saunatilojen vuokraamista. Kolme vastaajista teki yhteistyötä ja verkostointityötä sekä kehittämistyötä kuntien eri yhdistysten kanssa. (Sisäministeriön 2005) mukaan saaristo- ja vesistömatkailun kehittämisen esteitä ovat muun muassa yhteistyön puuttuminen ja yritysten puute, sekä (Borgin 2002) mukaan innovaatioiden ja toimintamallien puuttuminen.

6.3 Matkailualueena Pellinki

Pellingin saaristoalue on kaunis ja erityinen matkailun kohde. Haastateltavat olivat kaikki samaa mieltä kuvataessa Pellingin erityisyyttä ja vanhaa historiaa. Kaikki yhdeksän olivatkin sitä mieltä että virkistäytyminen eri muodoissaan on suurin syy, miksi matkailijat saapuvat alueelle. Tämä tukee (Verhelä 2003) mukaan ihmisten halua lähteä saaristoalueelle, muita syitä ovat kulttuurikohteet ja tapahtumat. Kulttuuriset syyt olivatkin neljän vastaajan mukaan syy tulla saaristoalueelle. Kulttuurisia syitä ovat, kotiseutumuseo, Benitan cafe jolla on jo pitkät perinteet alueen kahvilatoiminnan pitäjänä, eri tapahtumat alueella ja tietysti saariston oma kulttuuri ainutlaatuisine ihmisineen ja miljöineen. Kesätori koettiin myös vetovoimatekijäksi ja siellä torin aidot, ystävälliset myyjät sekä kalatuotteiden tuoreus. Pellingin lossi on myös yksi vetovoimatekijä, Itä-Uudellamaalla ei ole lossia muualla kuin Pellingin ja Tirmon välillä. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että kulttuuriin liittyvässä matkailussa olisi hyvät kehittämismahdollisuudet alueella.

Matkailijoiden tuomista hyötypuolista kysyttäessä kaikki yhdeksän vastasivat ensimmäisenä taloudellisen hyödyn. Muita hyötytekijöitä olivat matkailijoiden tuomat haasteet kehittää omaa toimintaansa. Matkailijat tuovat alueelle monimuotoisuutta, jonka avulla voi syntyä uusia toimitaideoita, ja matkailijat tuovat myös hyviä verkostoitumis- mahdollisuuksia. Kaksi vastaajista oli tyytyväisiä siihen, että he saavat matkailijoiden myötä hyvää kielivalmennusta ja he myös näkevät muita kulttuureja sekä erilaisia ihmisiä. Yhteenvetona voi sanoa, että matkailijat tuovat lisää elämää Pellingin saaristoalueelle, joka koettiin positiivisena asiana.

Matkailijoiden tuomista haittapuolista, vastaajista kolme ilmoitti, etteivät matkailijat aiheuta haittaa. Kaksi yrittäjästä ilmoitti, ettei haittoja ole, kun matkailun kasvu on maltillista. (Matkailuntoimijat 2009) mukaan kohdealue on tunnettava hyvin ja on pystyttävä sovittamaan matkailuelinkeinon tuottamat ympäristövaikutukset kohteen kantokykyyn. Vastaajien mukaan matkailijat aiheuttavat haittoina roskaamista ja ympäristöhaittoja. Yksityisalueita ei kunnioiteta ja täten alueen turvallisuus ei ole enää itsestäänselvyys

”vastuullinen matkailija ottaa oman vastuunsa ympäristöstä mihin on tullut ja yritys ottaa vastuun siitä minkä tyyppinen matkailu on alueella tarjolla ja noudattaa yhteisiä linjauksia esim. tulevan saaristo-ohjelman myötä.” (Vastaaja nro.2, 2013.)

Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä että kaikkia kysymiäni palveluja pitäisi alueella kehittää. Tämä tukee (Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelman 2012) teettämän hankkeen tarpeellisuutta. Saaristoalueelle haluttiin kehitettävää eniten majoituspalveluja. Toiseksi haluttiin kehittää ravitsemis ja ohjelmapalveluja. Liikennepalveluja halusi kehittää viisi vastaajaa ja veneilijöille suunnattuja palveluja neljä vastaajaa. Kaksi vastaajista toivoisi, että alueelle kehitettäisiin koordinoitu matkanjärjestäjä, joka toimisi välittäjänä ja koordinaattorina yritysten ja yhdistysten kesken ja ottaisi matkailijoiden kyselyjä ja tilauksia vastaan.

Majoituspalvelujen pitäisi olla isommille ryhmille suunnattuja ja mahdollisuutta lyhytaikaisiin majoituksiin pitäisi lisätä. Kehitettäväksi ilmoitettiin mökkien vuokraus vain viikonloppu- tai vuorokausivuokraukseen. Ravitsemuspalvelujen

kehittämiseen ideoita oli, että alueella tulisi olla korkeatasoista ravintolatoimintaa, johon myös veneilijöiden olisi helppo tulla. Kehitettäväksi tulisi myös hyvälaatuinen lounasravintola, joka toimisi hyvin myös kesäasukkaille. Saaristolisää voisi käyttää näihin kehittämisehdotuksiin. Saaristolisä on saaristolaisille jaettava elinkeinon ylläpitämisen tuki. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012.) Tämän tuen käyttöä alueella kommentoitiin seuraavasti.

”Saaristolisä tulisi ajatella käytettävän tehdyn saaristo-ohjelma mukaisesti koko Itä-Uudenmaan saaristoa ajatellen pitkällä tähtäimellä.” (Vastaaja nro.5, 2013.)

Eniten Saaristolisää toivottiin käytettävän alueen kouluihin, päiväkotiin sekä linja-autoyhteyksiin. Haluttiin antaa mahdollisuus lapsiperheille peruspalvelujen saamiseen. Tämä tukisi alueella ympärivuotista asumista suunnittelevia perheitä.

Saaristolisä tulisi käyttää myös alueen majoituspalvelujen kehittämiseen, venereittien tekemiseen, ruoppaukseen, teiden kunnossapitoon sekä viemärintiin. Saaristolisää voisi käyttää yrittäjien tukemiseen. Tulisi kuitenkin huomioida yrityksen koko ja asiakasmäärä ja suhteuttaa saaristolisää tämän mukaan. Vastaajat haluaisivat myös kunnan selvityksen, mihin Porvoon saaristolisä tällä hetkellä käytetään.

6.4 Pellingin matkailualueen aktiviteetit ja alueen markkinointi

Ohjelmapalvelun kehittämiseen toivottiin talviohjelmapalvelua, seikkailupuistoa, pienoisgolfia ja räätälöityjä korkeatasoisia sekä laadukkaita hyvinvointi- ja kulttuuripalveluja sekä veneilijöille suunnattuja palveluja. Liikennepalveluja toivottiin lisää. Kaksi vastaajista toivoi, että julkinen liikenne toimisi alueelle useammin. Nyt julkinen liikenne toimii koulujen aikataulujen mukaan ja kesäisin palvelu supistuu muutama vuoroon ja nekin tulevat vain Tirmon lossille. Kehittämistä olisi myös vuokravenepalvelujen saamiseksi alueelle.

Matkailijoiden kasvun myötä (Porvoo 2010) kaikkiin edellä mainittuihin palvelumuotoihin olisi tulevaisuudessa tarvetta.

Muut kehitettävät palvelut olivat seuraavat: korkeatasoisia käsityöpalveluja, luontopolkuja, saaren sisäisiä siistejä ja miljööseen sopivia opasteita. Mielestäni kaikki nämä palvelut kehittäisivät alueen matkailuvetovoimaa ja etenkin opasteet toisivat alueelle hyvän ensivaikutelman ja matkailijaystävällisen ilmiirin. (Saarisen & Järviluoma 2002) mukaan luontomatkailun kehittämiseen ranikkoalueella liittyy paljon ongelmia koska vetovoimaisimmat nähtävyydet ovat yksityisten alueella.

Maa-alue, jossa Tove Jansson vietti lapsuudensa kesät on yksityisaluetta. Alueen kehittämiseen matkailua edistäväksi täytyy ottaa yhteyttä alueen omistajiin. Muumihahmojen luoja nimen ympärille voisi kehittää kulttuuritapahtumia. Tällöin voisi pitää yksityisiä näyttelyitä siellä, missä hän vietti kesiään. Tapahtumien myötä yksittäiset turistit tai turistiryhmät eivät tulisi alueelle ilman lupaa. Tähän esimerkkinä erään haastateltavan kommentti.

”olin kesällä puutarhatöissä kun yllättäen alueelle tuli linja-auto lastillinen japanilaisia turisteja. Turistit kysyivät kyllä luvan saavatko ottaa kuvan alueella olevasta luolasta, mitä tähän muuta vastaamaan kuin kyllä se käy.” (Vastaaja nro. 8, 2013.)

Tämä kertoo että Tove Janssonin kuuluisuutta voisi hyvin käyttää hyväksi matkailun edistämiseen alueella. Ideana tuli myös, että Santasaaren voisi pystyttää muumipapan kiikaroimaan veneilijöitä. Yksi vastaajista ideoi, että pitäisi kirjoittaa ylös kaikki kertomukset Tova Janssonin seikkailuista Pellingissä. Seikkailujen kertojat rupeavat olemaan jo iäkkäitä ja olisi harmillista, jos muistoja ei olisi kirjattu ylös. Kaikki, mikä liittyy muumihahmoihin ja Tove Janssoniin, täytyy hyväksyttää Muumi Charactersilla.

Talvella matkailua haluttaisiin kehittää hiihtolomalla pidettäväksi talvipäiväksi, jossa olisivat paikalla myös torimyyjät. Talvipäivänä voisi olla eri talviurheiluaktiviteetteja, pilkkimistä, lapsille rekiajelua, kota, jossa mahdollisuus paistaa makkaraa. Talvella järjestettäviä moottorikelkkasafareita, tämä edellyttäisi

että reitit on hyvin merkitty ja turvallisia. Syksyille kehitettävää olisivat luontopolkujen ja patikkaretkien järjestäminen. Kevään, kesän ja syksyn aktiviteetteja lisääisi, jos alueella olisi seikkailulaakso, joka sisältäisi esimerkiksi erilaisia köysiratoja ja muita liikunnallisia elämyksiä.

Vastaajista neljä ilmoitti että alueella on tarpeeksi tapahtumia. Kuusi vastaajaa oli sitä mieltä, että tapahtumia ei ollut tarpeeksi. Lisätapahtumiksi ehdotettiin kesällä kunnan latotanssit, pilkkikilpailuja, hiihtokilpailuja ynnämuuta talvella ja keväällä järjestettäviä aktiviteetteja. Myönteisenä pidettiin tapahtumien myötä tuleva kehitys koko alueelle. Tämä tulos tukee (Porvoon kaupungin matkailutoimisto 2012) teoriaa siitä, että vapaa-ajan asukkaat, veneilijät ja päivämatkailijat ovat tärkeitä saariston elinkeinon kehittämiseksi.

Veneenteko- ja kalastajamiljöön kehittämistä matkailuelinkeinon lisäämiseksi tutkimusalueelle. Vastaajat olivat sitä mieltä, että alueen historiallista ja pitkää veneenteko perinnettä pitäisi nostaa enemmän esille alueen markkinoinnissa. Asiakkaiden pitäisi päästä itse osallistumaan veneen tekoon. Tämä tulisi tapahtua perinteitä kunnioittaen ja saaristolaiskulttuurina aitoutta vaalien. Tämä vahvistaa (Taipale 2006–2007) käsitystä perinne- ja kulttuurimatkailun kehittämistä alueelle.

”osayleiskaavan tulisi ottaa nämä vahvat perinteet huomioon ja tukea näiden vaalimista ja uusien syntymistä sekä sitä tukevaa elinkeinoharjoittamista. Osayleiskaavan tulisi antaa ohjeistus rakentamis ja arkkitehtuurille saaristo miljööseen sopivaksi.”

(Vastaaja nro. 2, 2013.)

Kaksi vastaajaa kertoi, ettei alueella ole enää vanhojen puuveneiden tekijöitä. Tämä rajoittaa tähän aihealueeseen kehitettävää ohjelmalvelua. Haastateltavat kehittäisivät alueelle myös vanhojen Pellinkiläisten veneiden museon, johon voisi liittää aiheeseen liittyvää ohjelmalvelua. Asiaa pidettiin tärkeänä ja se koettiin merkittäväksi osaksi saaristolaisidentiteettiä.

”voimme olla ylpeitä olemassa olevista kalastaja ja veneenteko yrittäjistä ja alueelle tulevasta sukupolvesta. Vaalimalla ja

kehittämällä tätä perinnettä tämä tulee pysymään vetovoimatekijänä alueella.” (Vastaaja nro. 2, 2013.)

Kysyttäessä heidän mielipiteitään alueelle lisääntyvästä matkailusta, kaikki vastaajat pitivät sitä positiivisena asiana. Yksi haastateltavista piti asiaa positiivisena, mutta sen pitäisi olla suunniteltua ja laadukasta. Matkailijoille pitäisi olla mahdollisuus saada enemmän omakohtaisia kokemuksia ja oivalluksia alueen saaristokulttuurista esimerkiksi tarinoiden ja kertomusten myötä tai osallistumalla eri saaristokulttuuriin kuuluviin perinteisiin. Tämä antaisi kaikille positiivisen elämyksen matkasta.

Seitsemän vastaajaa ilmoitti internetin ensisijaiseksi markkinointikanavaksi. Messuja piti hyvänä kanavana kolme ja mediaa sekä matkanjärjestäjiä neljä vastaajista. Vastaajat pitivät internetissä hyvinä kanavina eri matkakertomuksia, bloggaajia ja niitä jotka kertoivat kotisivuillaan totuudenmukaisia kertomuksia matkastaan ja alueen nykyisistä palveluista. Messuja ja erityisesti venemessuja piti yksi haastateltava hyvänä vaihtoehtona. Pellingissä on vahvat veneenrakentaja -perinteet ja tähän liittyen venemessuille voisi rakentaa oman alueen ja markkinoida samalla aluetta venilijöille sekä muille matkaajille. Porvoossa tapahtuvia messuja, yrittäjät pitivät hyvinä, niillä ei kuitenkaan tavoiteta ulkopuolisia matkaajia, vain lähialueen matkailijat. Neljä vastaajaa piti hyvänä vaihtoehtona mediaa, erityisesti laadukkaita ammattilaisen tekemiä asialehtiä, Porvoon alueen omia paikallislehtiä, radiota. Matkanjärjestäjistä hyvinä pidettiin niitä, jotka olivat yhteistyöhalukkaita ja erityisesti huomioivat alueen nykyiset palvelut

”viestinnässä oltava selkeä ja segmentoitu asiakasjoukko, jotta tarjonta ja kysyntä vastaavat toisiaan. Hyvä tasapaino syntyy kun on selkeä visio alueesta ja yhteisymmärrys kaikkien ospuolten välillä, sekä kuntien, yritysten ja matkailijoiden.” (Vastaaja nro.2, 2013.)

Muut markkinointikanavat olivat haastateltavien mielestä ns. puskaradio ja risteilyt Helsingistä. Nämä esille tulleet seikat tukevat (Boxberg 2001.) käsitystä siitä miten matkailuyrittäjien on päätettävä markkinointijakelutien suhteen toimiiko hän oman markkinoinnin kautta vai välittäjän avulla.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Matkailijalle luonto avautuu monen tekijän kautta. Maisemien merkitys elämysten antajana on yksi suuri matkailuvaltti Suomessa. Pellingissä voi kokea maisemien kauneutta veneillessä sekä liikkuessasi patikoiden tai pyöräillen luonnossa, nauttien metsien hiljaisuudesta ja ympärillä avautuvasta merinäköalasta ja suolantuoksusta. Näihin elämyksiin antaa mahdollisuuden Suomen jokamiehenoikeudet. Luontonähtävyyksien ja henkilökohtaisen osallistumisen myötä olen kokenut saariston luonnon vetovoimaisuuden. Se onkin yksi Pellingin ja Tirmon matkailun valteista ajatellen alueen matkailun kehittämistä tulevaisuudessa.

Vastaajat pitivät Pellingin vetovoimateikijöinä kuvaamaani alueen saaristolaisidylliä. Miljöötä ja idylliä vahvistaa alueen kaksikielisyys. Alue on säilyttänyt saaristolaisuuden ja sen koskettavan tunnelmallisuuden, koska matkailu on alueella vielä pienimuotoista. Tämä on mahdollistanut alueen rauhallisuuden ja hiljaisuuden, mitä monet matkailijat pääkaupungin hektisyydestä tulevat hakemaan. Matkailun lisäämistä alueelle tulisi kehittää hillitysti ja alueen jo olemassa olevat yrittäjät huomioiden. Nämä tekijät antaisivat motivaatiota myös yhteistyön kehittämiseen alueella.

Tutkimusmenetelmäksi valitsin laadullisen tutkimuksen. Tämä antoi mahdollisuuden käydä haastattelemassa alueen yrittäjät henkilökohtaisesti. *Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää, mitkä ovat jo alueella sijaitsevien yritysten yhteistyömuodot sekä onko tutkimukseen osallistuvilla yrityksillä ideoita matkailun kehittämiseen alueelle.* Yrityshaastattelujen jälkeen olen tullut siihen johtopäätökseen, ettei alueen eri yrittäjien kesken ole olemassa järjestäytyntä verkostoa. Matkailun kehittämisestä alueelle pidän mahdollisena, jos löytyisi innokas kehittäjä ja yrittäjä.

Millä eri keinoilla saataisiin yritykset verkostoitumaan keskenään? Yrityksille olisi annettava mahdollisuus kouluttautua hiljaisempina aikoina siihen, että he tietävät, mitä ensiksi on verkostoituminen ja mihin se sitoo yrittäjää sekä

minkäläistä toimintaa ja investointeja se yrittäjältä vaatii. Tämä tarkoittaa sitä, että verkostoitumista olisi markkinoitava. Markkinoijan olisi mielestäni hyvä olla alueen oma yrittäjä tai asukas. Koulutus ei saisi olla maksullista ja sen olisi tapahduttava yrittäjien omalla asuinalueella eli tässä tapauksessa Pellingissä tai Tirmossa.

Alueen oman vahvan ja aktiivisen verkoston synnytyä voisi toimintaa laajentaa rajojen ulkopuolelle ja koskemaan koko Itä-Uudenmaan saaristoalueita.

Tuloksena voisi olla yhtä vahva matkailijoiden tuntema saaristoalue kuin nyt on Turun saaristoalue. Mielipiteeni on, että uusi Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma 2012 pyrkii juuri tähän. Tämä hanke on vasta alkamassa ja toteutuu pikkuhiljaa sekä yhteisymmärryksessä kaikkien toimijoiden kesken. Mielestäni enemmistön yhteistyöhalukkuus tutkimusalueella oli positiivista ja he tekevätkin yhteistyötä kaikkien sekä yritysten että yhdistysten kanssa tarpeen mukaan. Tätä yhteistyötä tarvitaan, jotta esimerkiksi joulu- ja pääsiäismarkkinoille saadaan myytäviä tuotteita. He ovat tehneet myös markkinointiyhteistyötä ja koonneet yhdessä Pellingin palveluhakemiston, Pellinki palveluksessasi 2012 – 2013.

Konkreettisenä kehittämisideana toivoisin alueelle luvussa 4 mainitsemani kehittämisrenkaan ja sitä myöten yritysrenkaat, joissa joku aktiivinen yrittäjä ryhtyy veturiksi ja kokoaa oman vahvan osaamisensa yrityksensä ympärille. Tämä koordinaattori, ”saaristosihteeriksi” kokoaa alueensa muiden tuottajien palvelut paketiksi ja hän on se henkilö, joka markkinoi ja vastaanottaa alueesta tulevia kyselyjä sekä tilauksia. Hänellä olisi kaikkien matkailuun liittyvien yritysten aikataulut ja suunnitelmat, jotta tällainen toiminta onnistuisi. Tällainen toimija antaisi lisävolyymia kaikille yrittäjille, sekä mahdollisuuden miettiä yhdessä eri markkinointi ja jakelukanavia. Matkanjärjestäjätkin kiinnostuvat alueesta, kun siellä on selvästi esillä se, mitä alueella pystytään asiakkaille tarjoamaan.

Tämä tarkoittaa että ilman rahoitusta yrittäjien yhteistyömuotojen, tuotekehityksen ja palvelutason parantuminen sekä hyvien myyntikanavien löytyminen ja täten matkailun kehittäminen Pellingin saaristoalueelle tulee olemaan vuosia kestävä projekti.

Matkailun kehittämisideoita alueelle sain paljonkin. Pellingissä on monia historiallisia kohteita, joista voisi tehdä esittely kierroksen matkailijoille. Saaristossa sijaitsee myös Tiiksäärin ja Söderskärin majakat. Majakkamatkailu on kasvamassa ja majakoiden sijaitseminen tutkimusalueella antaa ohjemapalvelutuottajille mahdollisuuden kehittää tuotepakettia majakkamatkailun ympärille. Kulttuurimatkailun kehittäminen erityisesti Tove Janssonin ympärille. Lähiruokamatkailun kehittäminen alueen kalastajien ja viljelijöiden kesken. Kehittämistarpeita olisi toimijoiden lisääminen. Nykyiset ohjemapalvelut eivät riitä ja alueella ei ole suorituspaikkoja. Pitäisi olla myös laadukas ravintola ja majoitusmahdollisuus, johon olisi tulijoita vesitse ja maanteitse.

Tapahtumat ovat matkailuelinkeinon kehittäjänä tutkimusalueella merkittävä. Tapahtumien yhteydessä kaikille alueen yrittäjille tulee lisämyyntiä ja markkinointia tulevaisuutta varten. Tämän vuoksi tapahtumia voisi olla enemmänkin ja niitä pitäisi kehittää myös keväälle. Tällöin kesäasukkaat rupeavat tulemaan mökeillensä ja yksi iso tapahtuma toukokuussa toisi alueen yrittäjille lisäponntta ja rahoitusta kesää varten.

Tutkimuksen tuloksia ja luotettavuutta ei voida pitää realistisena, koska otanta ei koskenut tutkimusalueen kaikkia yrittäjiä. Jatkotutkimuksena ehdotankin verkostoitumismuotojen kehittämistä alueella koskien kaikkia alueen ja Porvoon muiden saaristolalueiden yrittäjiä. Toinen jatkotutkimus ehdotukseni on selvittää Itä-Uudenmaan saaristoalueiden tunnettavuutta suomessa.

Pellingin ja Tirmon alueen tunnettavuutta Suomen matkailussa pitäisi kehittää. Alue sijaitsee hyvien laivaväylien läheisyydessä ja lähellä pääkaupunkiamme. Perille pääsee hyvin autoteitse ja alue sijaitsee sopivan matkan päästä Porvoosta. Pellingin saaristoalue on tällä hetkellä hyvä kohde päivämatkailijalle.

Tekemäni opinnäytetyön avulla opin huomaamaan kirjallisen työn vaativuuden. Yllätykseksi minulle tuli kirjoittamiseen kuluvan ajan paljous. Tutkielman teko vahvisti minun tiedonhankintataitojani. Haastena oli miten rajata sitä valtavaa tietomäärää juuri tähän tutkielmaan sopivaksi. Opin tulevaisuutta varten, että pitää

aina muistaa harkita ja pohtia tarkoin, mikä ajankohta vuodessa on paras ja mihin aikaan vuorokaudesta voi yrittäjille soittaa.

Toinen oppimisprosessi opinnäytetyön teossa on erilaisten aikuisten ihmisten kohtaaminen. Minusta oli mielenkiintoista mennä vieraiden ihmisten kotiin ja huomata, kuinka eri tavalla ihmiset käyttäytyvät, kun eivät ole työpaikoillaan tai jonkun ryhmän ympäröimänä. Minulle selkeni haastattelutilanteissa vielä tarkemmin ensivaikutelman tärkeys. Sain kokea henkilökohtaisesti sen, että haastateltavat muistivat minut ulkonäöltä, mutta he eivät olleet osanneet yhdistää nimeäni ja ääntäni oikeaan henkilöön. Muistan ensivaikutelman tärkeyden kohdatessani uusia ihmisiä. Opin haastattelu analyseja tehdessäni varaamaan tarpeeksi aikaa analyysien tekoon.

Tulevaa restonomin työtä ajatellen, opin yritysten yhteistyön- ja verkostoitumisen, sekä erialojen sidosryhmien tärkeyden liiketoiminnan ylläpitämiseen. Ilman toimivaa ja kehittämishaluista verkostoa yrittäjän on haastellista toimia matkailualalla.

Aikataulujen yhteensovittaminen päätyön, perheen ja muun opiskelun kanssa antoi työn valmistumiselle omat haasteensa. Tämä aiheutti sen, että opinnäytetyö valmistui pidemmässä ajassa kuin olin alun perin suunnitellut.

LÄHTEET

Borg, 2002: Elämyksestä elinkeinoksi matkailusuunnitelun periaatteet ja käytäntö
WS Bookwell Oy.

Boxberg, M, Komppula.R, Korhonen.S, Mutka.P, 2001 Matkailutuotteen
markkinointi- ja jakelukanavat, Edita, Helsinki.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P.2000. Tutki ja kirjoita. 6. uudistettu painos.
Vantaa. Tummavuoren kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P.2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu
painos. Helsinki. Tammi.

Iiskola-Kesonen Hanna, 2004. Mitä, miksi, kuinka? Käsikirja tapahtuman
järjestäjille. Suomen Graafiset Palvelut Ltd.

Immonen, P.& Panicker, H. 2006. Itäluoto-Hanke. Itä-Uudenmaan saaristoalueen
yksityisen sektorin palveluiden ja tapahtumien tunnettavuus. Helsingin
liiketalouden ammattikorkeakoulu.

Itä-Uudenmaan liitto, 2006. Itä-Uudenmaan matkailustrategia 2007 – 2013,
toteuttamissuunnitelma 2007 -2013.

Jauhiainen, J. & Niemenmaa, V. 2006. Alueellinen suunnittelu, Gummerus:
Jyväskylä.

Jurvelius, S. Gustafsson.G. 2007. Pellingeboken 5. Borgå: tt-urex.

Kuosmanen, J. 2008. Taloustutkimus, matkailukohteiden kävijämäärät. MEK
E:57

Kuusisto, E. 2007. Saaristoasiain neuvottelukunta, sisäasianministeriö,
Nordmanin kirjapaino, Forssa.

Lundberg , S & Albrecht, K. 2011. Nya Skäriboken. Kariston
kirjapaino:Tavastehus.

Levälahti, S. 2001 Modernista postmoderniin- matkailun toimintaympäristön muutos lähitulevaisuudessa, Kauppa- ja teollisuusministeriön tutkimus ja raportteja.

Pellinge Hembygdsförening; Jurvelius N, Sohlberg K, Gunst R, & Gustafsson S. 2007. Pellingeboken 5. Borgå: tt-urex.

Saarinen, J., & Järviluoma, J. 2002. Luonto matkailukohteenä: virkistystä ja elämyksiä luonnosta. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 866: 68.

Saukkonen, P. 1999. Matkailu ja Globalisaatio. Suomen Yk – liitto.

Sisäministeriö, Suomen saaristo- ja vesistömatkailusta eurooppalainen vetovoimatekijä, sisäministeriön julkaisu 6/2005.

Taipale Iina. Itä-Uudenmaan matkailijatutkimus 2006 – 2007. Haaga Helia ammattikorkeakoulu. Edita 2007.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, Saaristoasiain neuvottelukunta.

Valtakunnallinen saaristopoliittinen toimenpideohjelma 2012 – 2015.

Verhelä, P. Lackman, P. 2003. Matkailun ohjelmapalvelut. Matkailuelämyksen tuottaminen ja toteuttaminen. Porvoo: WSOY.

ESITTEET

Porvoon seurakuntayhtymä. 9/2008 . Kurssikeskus Pellinki. esite.

Porvoon kaupungin matkailutoimisto. 2012. Matkailijan Porvoo. Esite.

Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma 2012. Uudenmaan liitto.

Pellingin kylätoimikunta. 2006. Pellinki palveluksessasi. Esite.

Pellinki palveluksessasi 2010–2011. Palvelukalenteri. Virkkunen, E. Esite.

Pellinki palveluksessasi 2012–2013. Palvelukalenteri. Virkkunen, E.

Esite. Mykkänen, M. 2012: *Ei kiitos saariston näivettymiselle*. Itä-Uusimaa.

17.10.2012, 7.

HAASTATTELU

Jokela Hilikka.2009. Toimistotyöntekijä. Porvoo kaupungin kaavoitusvirasto.
Haastattelu.12.12.2009

Heli Saloniemi. Projektityöntekijä. Metsähallitus. Sähköposti. 22.1.2009

INTERNET LÄHTEET

Glosholm majakka. [viitattu 1.11.2012]. Saatavissa: <http://www.archipelago.nu>,
Glosholm majakka

Glosholmin majakka. [viitattu15.5.2012]. Saatavissa:http://www.fi.wikipedia.org/wiki/Glosholmin_majakka.

Foss. [viitattu 11.11.2008]. Saatavissa: <http://www.foss.fi/suomen-saaret/saaret/>

Klovharu. [viitattu 30.10.2012]. Saatavissa:
<http://www.tumblr.com/tagged/klovharu>

Matkailun toimijat. [viitattu 19.5.2009]. Saatavissa:
[http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/\(Pages\)/Matkailun_toimijat](http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/(Pages)/Matkailun_toimijat)

Markkinaraportti 1/2010. [viitattu 27.4.2010]. Saatavissa:
<http://matkailu.porvoo.fi/easydata/customers/porvoo/matkailu/files/pdf/tunnusluvu0110netti.pdf>

Skargardshemmet.[viitattu 10.10.2012].
Saatavissa:<http://www.pufb.nsu.fi/skargardshemmet/>

Pellingin osayleiskaava. [viitattu 21.10.2008]. Saatavissa:
<http://projektit.ramboll.fi/kaavoitus/porvoo/pellinginsaaristo/>

Pellingin sijainti. [viitattu 31.10.2012]. Saatavissa: <http://www.pellinge.net>.

Porvoo. [viitattu 06.01.2009]. Saatavissa: <http://www.porvoo.fi/>

Uudenmaanvirkistysalueyhdistys.[viitattu
06.01.2009].Saatavissa:<http://www.uudenmaanvirkistysalueyhdistys.fi/>

LIITTEET

LIITE 1 Tutkimukseen osallistuvat yritykset

LIITE 2 Saatekirje

LIITE 3 Haastattelulomake

Yritykset:

- 1.) Benitas cafe
- 2.) Nyholm Magnus
- 3.) Pellinge Caravan
- 4.) Pellingin seurakunnan leirikeskus
- 5.) Suni
- 6.) Söderby Boden
- 7.) Tilmannin tilausravintola
- 8.) Tirmon saaristokeskus
- 9.) Kehitysyhtiö Posintra

SAATEKIRJE

12.12.2012

Hei!

Olen Minna Lönnroth, opiskelen Lahden ammattikorkeakoulussa elämyspalvelujen tuottajaksi. *Teen opinnäytetyötä Pellingin saaristoalueen matkailun – ja yritys yhteistyön kehittämistä.*

Tulen joulukuun aikana ottamaan puhelimitse yhteyttä yrityksenne ja sopimaan ajankohdan haastattelua varten.

Haastattelu tulee kestämään n.1/2 - 1h.

Liitteenä oleva kyselykaavake auttaa teitä valmistautumaan haastatteluun.

Valmistuttuani voitte lukea opinnäytetyöni sähköisessä muodossa osoitteessa www.theseus.fi

YHTEYSTIETONI:

Minna Lönnroth

Kilpitie 7

06150 Porvoo

puh: 050 567 57 88

sähköpostini: minna.lonnroth@student.lamk.fi

Kiitos mielenkiinnostasi sekä vastauksistasi, tapaamisiin!

Yhteistyöterveisin!

Minna Lönnroth

HAASTATTELULOMAKE PELLINGIN SAARISTON KEHITTÄMÄHDOLLISUUDET

Hyvää vastaaja,

ole hyvä ja rasti valitsemasi vaihtoehdot. Haastatteluun voit vastata kirjallisesti tai suullisesti minulle.

TAUSTATIEDOT

Vastaajan

1. Sukupuoli

mies nainen

2. Asutko tutkimusalueella

vakituisesti suurimman osan vuodesta

ainoastaan touko, kesä, heinä ja elokuussa

3. Onko asuinpaikkasi

Pellingissä Tirmossa muualla missä? _____

4. Oletko jäsenenä joistain seuraavista yhdistyksistä ?

Martat VPK Kotiseutuyhdistys

muu yhdistystoiminta missä? _____

YHTEISTYÖ

5. Onko yrityksiä

Majoituspalveluja tarjoava
Ravintomateriaalipalveluja tarjoava
Elintarvikkepalveluja tarjoava
Ohjelmajärjestelmien tarjoava
Muita palveluja, mitä

6. Tekevätkö yritykset yhteistyötä keskenään ?

kyllä millaista ja kenen kanssa? _____
ei

7. Toimitteko yhteistyössä ja verkostoituen naapurikuntien(Sipoon, Loviisan) yritysten kanssa ?

kyllä millaista yhteistyötä? _____
ei

PELLINKI MATKAILUALUEENA

8. Mitkä ovat mielestänne matkailijoiden sygt saapua Pellinkiin ?

virkistäytyminen

kulttuuri

hengelliset

työ

muut mitkä ?

9. a) mitä hyötyä matkailijat mielestäsi tuovat alueelle ?

Lisää alatunniste napsauttamalla

Lisää ylätunniste napsauttamalla

9. b) mitä haittoja matkailijat mielestäsi tuovat alueella?

10. Mitä palveluja haluaisit saaristoalueelle kehitettäväksi ?

majoituspalveluja

ravitsemuspalveluja

ohjelmalveluja mitä?

liikennepalveluja mitä?

veneilijöille suunnattuja palveluja

muuta mitä?

11. Onko saaristoalueella mielestäsi tarpeeksi tapahtumia?

kyllä

ei mitä puuttuu?

12. Mikä olisi hyvä markkinointikanava Pellingille ?

internet

messut

media

matkanjärjestäjät

muu mitkä ?

MUUT HAASTATTELUKYSYMYKSET :

13. Mikä on mielestäsi Pellingin vetovoimatekijä ?

14. Mitä mieltä olette alueelle lisääntyvästä matkailusta ?

15. Miten kehittäisit saaristoalueen matkailua talvella, keväällä, syksyllä ?

Lisää alatunniste napsauttamalla

Lisää ylätunniste napsauttamalla

16. Miten haluaisit Porvoon saaristolisää käytettävän Pellingissä?

17. Miten mielestäsi voisi Pellingin veneenteko - ja kalastajamiljöötä kehittää matkailun edistämiseksi ?

18. Miten Tove Janssonin kuuluisuutta voisi paremmin hyödyntää Pellingissä?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

Milina Lönnroth, restonomi opiskelija